

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Снежана Лазарова Борисова, член на научно жури в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент“,
обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“ в ДВ. бр. 34/22.04.2025 г.

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукция, представена от гл. ас. д-р Цветомира Илиева Иванова

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Гл. ас. д-р Цветомира Иванова е единствен кандидат в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Методика на бучението по родинознание, човека и природата и човека и обществото).

Цветомира Иванова завършва висше образование в ЮЗУ „Неофит Рилски“ – специалност „Начална училищна педагогика“, ОКС „бакалавър“ (1996-2000 г.) и специалност „Педагогика“, ОКС „магистър“ (2001-2003 г.). Има придобита допълнителна професионална квалификация „начален учител по английски език“. През 2017 г. защитава докторска дисертация на тема „Формиране на изследователски умения у учениците чрез обучението по „човекът и природата“.

Д-р Иванова работи като преподавател в ЮЗУ „Н. Рилски“ от 2016 г. като в периода 2016-2020 г. е асистент, а от 2020 г. до момента е главен асистент във Факултета по педагогика, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“.

За участие в конкурса гл. ас. д-р Иванова представя следната научна продукция: 1 монография, 1 книга на базата на защитен дисертационен труд

за присъждане на ОНС „доктор“, 26 самостоятелни публикации, от които 2 статии са в научно издание, реферирано и индексирено в световноизвестни бази данни с научна информация; 24 статии и доклади, публикувани в нереферирани издания с научно рецензиране и в редактирани колективни томове.

Отбелязани са общо 20 цитирания на кандидата: 15 – в монографии и колективни томове с научно рецензиране и 5 – в нереферирани издания с научно рецензиране.

Гл. ас. д-р Иванова има участия в седем проекта, от които два международни, включва се в курсове за повишаване на квалификацията си, участва в редица национални и международни научни форуми. Владее английски и руски език. Член е на Съюза на учените в България.

Преподавателската дейност на д-р Иванова се изразява в провеждането на лекционни курсове, семинарни и практически упражнения по дисциплини, включени в учебните планове за ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ в професионално направление 1.2. Педагогика: Начална училищна педагогика, Методика на обучението по природознание и родинознание, Здравно и екологично образование, Екопедагогика, Изследователски умения у учениците от начална училищна възраст, Организиране на отбиха на децата.

Под ръководството на гл. ас. д-р Цветомира Иванова успешно са защитили 16 дипломанти – студенти от ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“. Рецензент е на дипломни работи на 38 студенти.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Хабилитационният монографичен труд „Екологичният подход в учебния процес по родинознание“ представя неизследван в цялост в българската педагогическа литература проблем. Проследена е идеята за природосъобразност и връзката ѝ с обучението и възпитанието. Направен е задълбочен анализ на учебното съдържание, заложено в учебните програми и учебните комплекти по родинознание за 2. клас от гледна точка на възможностите, които предоставят за прилагане на екологичния подход.

I

Предложени са водещите принципи, методи и средства, които съдействат за обогатяване опыта на учениците в тази насока. Проведени са анкетни проучвания с учители и ученици. Въз основа на анализа на получените резултати е разработен и апробиран модел за педагогическа технология за формиране на екологични представи и понятия чрез използване на опитно-изследователски дейности в рамките на кръжочна дейност.

Книгата „Опитно-изследователска дейност на учениците в обучението по „Човекът и природата“, разглежда значим проблем за съвременното образование в природонаучното направление. В нея се представя разработена и апробирана технология за формиране на изследователски умения чрез използване на проблемни ситуации. Разработени са авторски методики за диагностика на равнището и развитието на умения: за откриване, разбиране и проследяване на причинно-следствени връзки; за планиране на експеримент; за организиране на експеримент; за обработка на резултатите и тяхното представяне.

Научните статии, 26 на брой, са публикувани в престижни научни издания. В публикациите на кандидата се очертава една последователна и устойчива линия, насочена към проблемите на обучението по родинознание, човекът и природата и човекът и обществото. При тях личи добро познаване на теоретичните основи, умения за аргументирани анализи и извеждане на възможни решения.

На основата на направения анализ на най-значимите публикации на гл. ас. д-р Иванова могат да се очертаят следните съществени научни приноси:

- Направен е анализ на учебната документация по родинознание с оглед възможностите за прилагане на екологичен подход.
- Разработена е технология за формиране на изследователски умения у учениците.
- Създаден е комплекс от диагностични методики (авторски и модифицирани) за изследване равнището на развитие на изследователски умения.
- Разработен и апробиран е модел на педагогическа технология за

формиране на екологични представи и базови понятия в учебния процес по родинознание.

- Създадена е комплексна методика и система от критерии и показатели за изследване съдържанието и структурата на овладените екологични представи и понятия.

Представената научна продукция от кандидата за заемане на академичната длъжност „доцент“ е пряко свързана с профила на обявения конкурс. Всяка една от приложените публикации се откроява с актуалност и значимост на изследваните проблеми.

III. Критични бележки и препоръки

Препоръчвам на гл. ас. д-р Цветомира Иванова да продължи изследователската си работа и да предлага аргументирани решения на проблеми, свързани с обучението на учениците по родинознание, човекът и природата и човекът и обществото, както и да работи за подготовката на бъдещите и квалификацията на настоящите педагози.

IV. Заключение

Представената научна продукция, както и цялостната преподавателска и изследователска дейност на гл. ас. д-р Цветомира Иванова покриват национални изисквания на по чл. 2б, ал. 2 и ал. 3 от ЗРАСРБ и тези на Вътрешните правила за РАС на ЮЗУ „Н. Рилски“ за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Въз основа на изложените в становището аргументи давам своята положителна оценка и предлагам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Факултета по педагогика за избор на гл. ас. д-р Цветомира Илиева Иванова на академичната длъжност „доцент“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Методика на обучението по родинознание, човека и природата и човека и обществото).

Дата: 10.08.2025 г.

Член на журито:

(доц. д-р Снежана Лазарова)

South-West University "Neofit Rilski"

OPINION

by Assoc. Prof. Snezhana Lazarova Borisova, member of the scientific jury in the competition for the academic position of "associate professor", announced by South-West University "Neofit Rilski" in State Gazette No. 34/22.04.2025.

Regarding the scientific, applied scientific, and professional-academic activities and output presented by Senior Assistant Tsvetomira Ilieva Ivanova, PhD

1. A summary of the candidate's scientific output and activities

Senior Assistant Tsvetomira Ivanova, PhD is the only candidate in the competition for the academic position of "associate professor" in the field of higher education 1. Pedagogical Sciences, professional field 1.2. Pedagogy (Methodology of teaching Homeland studies, Man and nature, and Man and society).

Tsvetomira Ivanova graduated from South-West University "Neofit Rilski" with a degree in Primary School Pedagogy, Bachelor's degree (1996-2000) and major in Pedagogy, Master's degree (2001-2003). She has acquired additional professional qualification as a Primary School English Teacher. In 2017, she defended her doctoral dissertation on "Developing Research Skills in Students through Teaching Man and Nature".

Ivanova, PhD has been working as a lecturer at South-West University "Neofit Rilski" since 2016. From 2016 to 2020, she was an assistant professor, and since 2020, she has been a senior assistant professor at the Faculty of Pedagogy, Department of Preschool and Primary School Pedagogy.

For participation in the competition, Senior Assistant Ivanova, PhD presents the following scientific output: 1 monograph, 1 book based on a defended dissertation for the award of a doctoral degree, 26 independent publications, of which 2 articles are in a scientific publication, referenced and indexed in world-

renowned scientific information databases; 24 articles and reports published in non-referenced publications with scientific review and in edited collective volumes.

A total of 20 citations of the candidate have been noted: 15 in monographs and collective volumes with scientific review and 5 in non-refereed publications with scientific review.

Senior Assistant Ivanova has participated in seven projects, two of which are international, and is enrolled in courses to improve her qualifications. She participates in a number of national and international scientific forums. She speaks English and Russian. She is a member of the Union of Scientists in Bulgaria.

Ivanova's teaching activities include lecturing, seminars, and practical exercises in subjects included in the curricula for bachelor's and master's degrees in professional field 1.2. Pedagogy: Primary School Pedagogy, Methods of Teaching Natural Sciences and Homeland Studies, Health and Environmental Education, Eco-Pedagogy, Research Skills in Primary School Students, Organizing Children's Leisure Activities.

Under the supervision of Senior Assistant Tsvetomira Ivanova, PhD 16 graduates – students from the Bachelor's and Master's degree programs – successfully defended their theses. She is a reviewer of the theses of 38 students.

II. Assessment of the scientific and practical results and contributions of the creative output submitted for participation in the competition

The habilitation monograph "The Ecological Approach in the Teaching Process of Homeland Studies" presents an issue that has not been fully explored in Bulgarian pedagogical literature. It traces the idea of nature-friendliness and its connection with teaching and education. An in-depth analysis is made of the educational content included in the curricula and teaching kits for Homeland studies for 2nd grade from the perspective of the opportunities they provide for applying the ecological approach. The leading principles, methods, and means that contribute to enriching the experience of students in this direction are proposed. Questionnaire surveys were conducted with teachers and students. Based on the analysis of the results obtained, a model for pedagogical technology

for the formation of ecological ideas and concepts through the use of experimental and research activities within the framework of club activities has been developed and tested.

The book “Experimental Research Activities of Students in the Teaching of the Subject Man and Nature” addresses a significant issue in contemporary education in the natural sciences. It presents a developed and tested technology for forming research skills through the use of problem situations. Original methodologies have been developed for diagnosing the level and development of skills for: discovering, understanding, and tracking cause-and-effect relationships; planning experiments; organizing experiments; processing and presenting results.

The 26 scientific articles have been published in prestigious scientific journals. The candidate’s publications reveal a consistent and sustained focus on the issue of teaching Homeland studies, Man and nature, and Man and society. They demonstrate a good knowledge of the theoretical foundations, skills in reasoned analysis, and the ability to derive possible solutions.

Based on the analysis of the most significant publications by Senior Assistant Ivanova, the following significant scientific contributions can be outlined:

- An analysis of the teaching documentation on Homeland studies has been carried out with a view to the possibilities for applying an ecological approach;
- A technology for developing research skills in students has been developed;
- A model of pedagogical technology for the formation of ecological ideas and basic concepts in the teaching process of Homeland studies has been developed and tested;
- A comprehensive methodology and system of criteria and indicators for researching the content and structure of the ecological ideas and concepts mastered by second-graders has been created;
- A set of diagnostic methodologies (4 original and 4 modified) has been created to study the level of development of research skills.

The scientific output presented by the candidate for the academic position of “associate professor” is directly related to the profile of the announced competition. Each of the attached publications stands out for its relevance and significance to the issues studied.

III. Critical remarks and recommendations

I recommend that Senior Assistant Tsvetomira Ivanova, PhD continue her research work and offer well-reasoned solutions to issues related to teaching students in Homeland studies, Man and nature, and Man and society, as well as working to prepare future teachers and improve the qualifications of current ones.

IV. Conclusion

The scientific output presented, as well as the overall teaching and research activities of Senior Assistant Tsvetomira Ivanova, PhD meet the national requirements of Article 2b, paragraphs 2 and 3 of the Act on development of the academic staff in the Republic of Bulgaria and those of the Internal rules for the development of the academic staff of SWU for the academic position of “associate professor”.

Based on the arguments set out in the opinion, I give my positive assessment and propose that the Scientific Jury prepare a report-proposal to the Faculty Council of the Faculty of Pedagogy for the election of Senior Assistant Tsvetomira Ilieva Ivanova, PhD to the academic position of “associate professor” at SWU “Neofit Rilski” in the field of higher education 1. Pedagogical Sciences, professional direction 1.2. Pedagogy (Methodology of teaching Homeland studies, Man and nature, and Man and society).

Date: 10.08.2025

Member of the jury:

(Assoc. Prof. Snezhana Lazarova, PhD)